

„Irreparabiletempus”

Filarmonica „Banatul” din Timișoara a programat miercuri, 25 mai a.c. în cadrul manifestărilor prilejuite de Săptămâna Muzicii Noi în sala „Orpheum” a Facultății de Muzică și Teatru a Universității de Vest

Timișoara un regal de muzică și poezie sub genericul „Irreparabiletempus”.

Versurile poetului, medicului și profesorului Vasile Burlui, extrase din volumele sale de poezii *Solilocvii*, *Interogațiile lui Așur* și *Rendez Vous Sideral* au inspirat lucrările compozitorilor ieșeni Roxana Pepelea și Leonard Dumitriu, prezentate în primă audiție pe scena timișoreană.

La reușita acestui eveniment sincretic, în care s-au întrecut în frumusețe și sensibilitate muzica și versul mlădios au contribuit mezzosoprana Claudia Codreanu, cunoscută melomanilor pentru variantele sale interpretative unice datorite miniaturii vocale românești contemporane și Vasilica Stoiciu Frunză care a oferit

melomanilor prezenți, ca de fiecare dată, un acompaniament plin de strălucire și rafinament. Din economia spectaculară, prefațată cu multă inspirație de către maestrul Leonard Dumitriu nu a putut lipsi ingredientul poetic. El a fost remarcat datorită prezenței renumitului actor ieșean Mircea Dascaluic, care a oferit o tălmăcire plină de eleganță poemelor poetului ieșean Vasile Burlui.

Un ultim comentariu s-ar ivi pornind de la întrebarea firească de ce realizatorii au intitulat recitalul lor muzical-poetic „Irreparabiletempus”, generic al unuia din volumele de poezii ale lui Vasile Burlui? Maestrul Leonard Dumitriu a dat răspunsul *in extenso*, în prefațarea recitalului. Am selectat din acesta un fragment lămuritor: „Într-o săliță de trecere de la parterul muzeului (Metropolitan Museum of Art) puteau fi admirate mai multe tablouri, douăsprezece la număr, expuse astfel: trei perechi pe un perete, alte trei perechi pe peretele opus, toate ilustrând natură moartă. Tablourile de pe primul perete păreau identice, celelalte erau foarte diferite, deși privitorul, și într-un caz și celălalt, putea identifica sursa de inspirație a fiecărei perechi ca fiind aceeași. În fiecare grup, pânza din stânga aparținea lui Picasso, cealaltă lui Bracque. Ce ingenios, m-am gândit, ca un profan în ale *belle artelor* ce mă aflam, atunci când pictezi aceeași temă cu un confrate... Astfel, admirând contrariat pânzele cubiste ale celor doi mari și excentrici pictori, m-am întrebat: dar dacă doi muzicieni și-ar propune un lucru asemănător, adică să îmbrace sonor aceleași texte poetice?... Ideea mea era ca acest lucru, anume doi creatori să compună muzică pornind de la același filon poetic, să se petreacă voit și concomitent, în cadrul unui proiect artistic asemănător celui în care s-au implicat Picasso și Bracque. Nu mi-am imaginat în niciun chip, acum 16 ani, cât timp va trece până ce acest proiect să devină realitate...”

Mihaela Silvia ROȘCA

Volume de muzicologie sub semnătura lui Gheorghe Duțică

Festivalul SIMN, ajuns deja la ediția cu numărul 26, își schimbă din nou imaginea – sau revine? – prin concepția artistică a compozitorului Dan Dediu. După cele câteva ediții de succes sub îndrumarea compozitorului

Viorel Munteanu, Gheorghe Duțică, Dan Dediu

Dan Buciu, ediția din 2016 a festivalului propune un concept central intitulat „Limite...și dincolo de ele” detaliat în cele patru mari tematici și cicluri de concerte: „Ulise – Dincolo de limitele culturii, Gulliver – Dincolo de limitele istoriei, Nirvana – Dincolo de limitele sinelui și Matrix – Dincolo de limitele naturii. Dan Dediu nu se

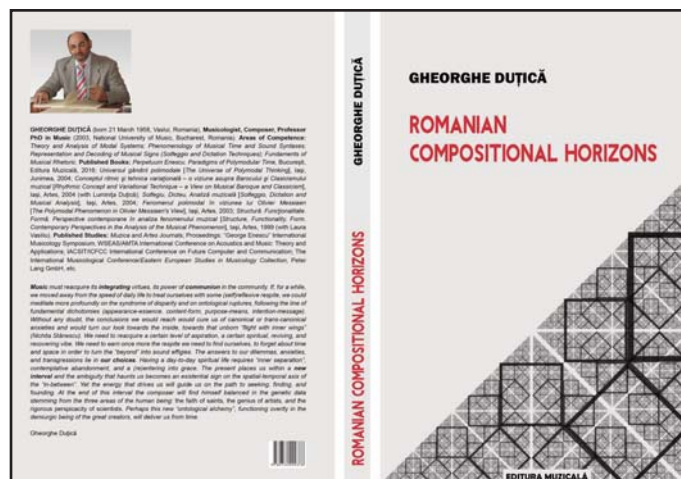
dezmințe și oferă publicului aceste linii îndrăznețe dar greu de definit, lăsând loc minții să se deschidă și gândului să zboare. Cele patru nume care conturează tematicile de festival sunt ele însele o călătorie imaginară prin istoria lumii, pornind de la celebrul erou al mitologiei romane și ajungând la ideea de matrice, structură algebrică complexă.

Cum rămâne, însă, cu celelalte manifestări din festival? Dincolo de concerte, recitaluri, spectacole, SIMN a găzduit și două conferințe, un workshop, un simpozion și o lansare de carte. Despre aceasta din urmă vreau să vă vorbesc pentru că își găsește cu ușurință locul în toate cele patru dimensiuni tematice propuse de această ediție de festival. Și nu mă refer aici la evenimentul în sine – la care mă așteptam să întâlnesc un public mai numeros, mai ales studenți ai UNMB – ci la conținutul celor două volume aduse în fața noastră de prof.univ.dr. Gheorghe Duțică: *Perpetuum Enescu. Paradigme ale timpului polimodular și Orizonturi componistice românești* (volume bilingve).

Lansarea a avut loc pe 25 mai, ora 15.00, la sala Aquarium a Universității Naționale de Muzică din București. Scrierile domnului Gheorghe Duțică se concentrează demult în zona muzicii românești, de la cea corală – prin studiile sale publicate pe marginea muzicii lui Vasile Spățărelu – la problematici ale muzicii contemporane, concepte de limbaj, cu o aplecare

temporală anume, ci pornind de la Baroc și ajungând la Enescu și mai departe de el, a oferit soluții la diverse probleme ale fenomenului muzical.

Volumul dedicat muzicii lui Enescu, intitulat *Perpetuum Enescu. Paradigme ale timpului polimodular*, a adus laolaltă patru studii despre limbaj, scriitură, decizii componistice enesciene, “tehnice dar nu tehniciste”, așa cum mărturisește chiar autorul în discursul său, pornind de la un concept inedit – *uimirea*. Această uimire nu s-a datorat neînțeleșurilor muzicale enesciene – care sunt “sublime, definitive” și, așadar, trebuie în continuare cercetate – ci mai degrabă înțeleșurilor revelate în această “încercare de a reface drumul de la neînțelegerea sunetului la înțelegerea lui în muzica lui Enescu”. Fiecare temă aleasă

deosebită asupra fenomenologiei timpului muzical și a sintaxelor sonore.

Muzicologia de tip analitic pe care o practică Gheorghe Duțică este sintetizată excelent – ca metodă și mod de abordare a temei propuse – în cele patru volume despre care vorbeam mai sus (spun patru pentru că demersul traducerii unui astfel de text presupune, practic, rescrierea acestuia, cu permanenta grijă a traducătorului și autorului de a păstra sensurile inițiale). Preocupările domnului Duțică sunt, de ceva vreme, orientate către finalizarea acestor volume iar lansarea lor s-a bucurat de participarea unor nume mari ale muzicii românești. Au luat cuvântul compozitorii Viorel Munteanu și Dan Dediu, într-o atmosferă prietenească dar plină de emoție pentru autor.

Rareori identificăm astăzi o astfel de preocupare asiduă pentru cercetarea muzicologică fundamentală iar Gheorghe Duțică a aplicat aceste metode la nivel extins de-a lungul carierei sale, abordând nu numai o arie

pornește dintr-o mare pasiune pentru opera enesciană și se bazează pe mulți ani de audiție a lucrărilor marelui compozitor.

Motivul pentru care autorul a considerat necesară traducerea celor două volume (deși doar unul a fost prezent în limba engleză, pentru lansare) a fost, așa cum chiar el ne mărturisește, “meritul compozitorilor români, în special al lui Enescu, de a transcede limitele limbii române”. Inițiativa e lăudabilă pentru că, în așa fel, asigură accesul scrierilor despre muzicărămânească în bibliotecile și din afara României și implicit a cercetătorilor străini la acest tip de literatură de specialitate.

Al doilea volum, intitulat *Orizonturi componistice românești*, conține studii despre compozitorii Mircea Chiriac, Dan Dediu, Corneliu Dan Georgescu, Remus Georgescu, Viorel Munteanu, Sabin Păutza, Doina Rotaru, Vasile Spățărelu, Aurel Stroe, Sigismund Toduță și Anatol Vieru. Deși volumul împarte studiile pe tematici particulare, unii dintre compozitori au parte de studii autonome, alții sunt grupați în studii de sinteză, în funcție de anumite idei care l-au urmărit pe autorul lor de-a lungul anilor. Nimic nu a fost aleatoriu ci structurat pe cinci mari direcții: În căutarea ordinii arhetipale, Elogiul simetriei, Metafore în sunet, Antidogma Mirabilis și Babel după Babel.

Ambele volume au apărut la Editura Muzicală din București și se bucură de o grafică deosebită a copertii, semnată de Gloria Luca.

Andra FRĂȚILĂ